

Pla nacional de lectura 2012-2016

Estat d'implementació (2012-2014)

Álvaro Serrano i Manel Verdú

A finals de l'any 2011, el Departament de Cultura posa en marxa el **Pla nacional de lectura 2012-2016** amb l'objectiu d'augmentar els hàbits lectors dels ciutadans per tal d'incrementar l'accés al coneixement i el capital cultural i humà del país. Hi participen també la Institució de les Lletres Catalanes, l'Institut Català de les Empreses Culturals i el Departament d'Ensenyament, que té la finalitat específica d'augmentar la competència comunicativa lingüística i el desenvolupament de l'hàbit lector dels infants i joves.

El Pla nacional de lectura 2012-2016 està plantejat de manera transversal perquè abasti tant la promoció de la lectura com la recuperació de tots els agents de la indústria del llibre, i s'estructura al voltant de tres grans eixos: l'autoria i la prescripció, l'obra i els lectors.

Un cop transcorreguts els tres primers anys de l'aplicació d'aquest Pla, s'ha fet un seguiment dels principals projectes portats a terme per poder-ne valorar els resultats.

Pla nacional de lectura 2012-2016

	2010	2013	Objectiu 2016
Índex de lectura a Catalunya	61,9 %	65,3 %	68 %
Índex de lectors de llibres de biblioteca	8,2 %	10,8 %	12 %
Índex de lectura en suport digital	5,8 %	19,3 %	9,9 %

El treball **Pla nacional de lectura 2012-2014. Estat d'implementació** exposa, en primer lloc, l'evolució dels sis indicadors quantitatius de consum lector i del sector editorial en què pretèn incidir el Pla. En segon lloc, es presenten els principals projectes del Departament en cadascun dels plans d'acció: Autoriactiva, Mediactiva, Xarxactiva, Lectoractiva, Ediactiva, Llibreriactiva i Bibliotecativa.

D'altra banda, el treball [*La lectura de llibres a Catalunya \(DeCultura núm. 30\)*](#) presenta les dades de lectura de llibres recollides a les darreres enquestes de participació cultural a Catalunya dels anys 2013 i 2014, amb l'objectiu de conèixer i analitzar els hàbits i les pràctiques de llibres de la població catalana en el seu temps d'oci a partir dels 14 anys. L'anàlisi d'aquestes enquestes de participació cultural permet visualitzar els resultats de les actuacions portades a terme, detectar els punts on cal incidir i es converteix en una eina complementària per avaluar el desplegament del Pla nacional de lectura 2012-2016.

1. Presentació

La cultura en totes les seves dimensions –econòmica, laboral, educativa i social– és un dels pilars bàsics del desenvolupament de Catalunya. Tot i que en els darrers anys el context general de la crisi econòmica ha incidit negativament en algunes de les magnituds del sector cultural, continua tenint una aportació molt significativa en el conjunt de l'economia i del mercat de treball del país. Més enllà de la seva dimensió econòmica, la cultura constitueix la societat i la proveeix de valors, coneixement, creences i sistemes de relació entre individus: participa, en definitiva, en el creixement personal i la cohesió social.

La política de foment de la lectura del Departament de Cultura articulada en el Pla nacional de lectura 2012-2016 (PNL) adopta una visió integral necessària, que resulta de plantejar projectes associats a les diferents tipologies d'actors i fases de la cadena de valor. Durant les darreres dècades, el Departament ha desenvolupat i consolidat la xarxa de biblioteques del Sistema de Lectura Pública de Catalunya, ha dissenyat diverses polítiques d'ajudes tant als creadors com a la indústria editorial (producció, promoció i difusió), ha donat suport a les principals fires i programacions literàries dins del territori nacional i ha vetllat per la internacionalització dels catàlegs editorials i d'autors. Aquesta aproximació integral a la lectura ja va ser impulsada per un primer Pla de foment de la lectura (2008-2011), que volia millorar l'hàbit de la competència lectora de la població catalana en qualsevol suport, incentivar la lectura com a via fonamental d'accés al coneixement i promoure especialment la lectura en llengua catalana.

Des de l'inici de la novena legislatura, el Departament ha treballat en la política de promoció de la lectura, i s'ha reunit amb els principals actors del sector editorial amb l'objectiu d'impulsar un pla nacional d'abast transversal. A finals del 2011, el conseller de Cultura, Ferran Mascarell, i la consellera d'Ensenyament, Irene Rigau, van presentar, juntament amb els directors de la Institució de les Lletres Catalanes (ILC) i l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC), el Pla nacional de la lectura 2012-2016 amb l'objectiu d'augmentar els hàbits lectors dels ciutadans per tal d'incrementar l'accés al coneixement i el capital cultural i humà del país.

El Departament d'Ensenyament participa en aquest pla establint com a objectiu estratègic la millora de l'èxit escolar de tots els alumnes. En aquest marc s'ha plantejat la potenciació de la lectura sistemàtica en totes les àrees i matèries del currículum al llarg de tota l'educació bàsica, a fi d'augmentar la competència comunicativa lingüística i el desenvolupament de l'hàbit lector dels infants i joves.

Paral·lelament, el Pla pretén auxiliar el sector de la indústria del llibre, que s'ha vist afectat per dos grans fenòmens: d'una banda, la generalització de les noves tecnologies, que ha impactat sobre tots els graus de la cadena de producció del llibre; d'altra banda, la crisi econòmica, que ha incidit en la reestructuració del teixit empresarial. Ambdós fenòmens han provocat canvis importants en els hàbits de lectura dels ciutadans. L'actual Pla nacional de lectura ha continuat posant l'accent en la promoció de la lectura en llengua catalana, amb el convenciment que la lectura és una eina de progrés nacional i de cohesió social.

Aquest document té com a objectiu fer un seguiment dels principals projectes que ha impulsat el Departament de Cultura en el marc del Pla nacional de lectura 2012-2016, i que tenen com a voluntat comuna l'assoliment dels dos grans objectius: incrementar els hàbits lectors de la població de Catalunya i ajudar a la recuperació del sector editorial. Els set plans d'acció que donen coherència als projectes incideixen en tres grans eixos: l'autoria i la prescripció, l'obra i, finalment, els lectors. El seguiment de l'execució d'aquests plans d'acció s'ha de posar necessàriament en relació amb un seguit d'indicadors que, explicats en el mateix PNL, el doten d'uns objectius tangibles.

La primera part del document presenta l'evolució dels principals sis indicadors quantitatius en què pretén incidir el PNL, en el punt intermedi de la seva implementació. En consonància amb els dos grans objectius formulats, els indicadors sintetitzen l'evolució, d'una banda, del consum lector i, de l'altra, de la indústria editorial. La segona part presenta els principals projectes del Departament i els indicadors relacionats que han compost al llarg d'aquests primers tres anys (2012-2014) cadascun dels plans d'acció.

2. Dades sintètiques

Cada dia...

- 92 títols són editats a Catalunya, 33 títols dels quals són digitals
- 76 llibres són comercialitzats en format digital
- 2,9 milions d'euros de facturació per venda de llibres en el mercat interior espanyol
- 44.915 documents són prestats a les biblioteques
- 69.470 persones visiten les biblioteques

De cada 100 llibres publicats a Catalunya...

- 20 són de literatura (16 de novel·la), 21 d'infantil i juvenil i 14 de text no universitari
- 36 llibres són traduïts altres llengües

De cada 100 euros facturats...

Temàtica	35 euros són de literatura (32 de novel·la)	16,5 euros, de literatura infantil i juvenil	15 euros, de llibre de text no universitari	11 euros, de divulgació general	5 euros, de ciències socials i humanitats
Canal de venda	34 euros es facturen a les llibreries	18 euros, a cadenes de llibreries	10 euros, a empreses i institucions públiques i privades	10 euros, a grans superfícies	7 euros, en venda telefònica i a crèdit

El sector editorial català té...

- 4.498 treballadors agremiats en 279 empreses
- 244.825 obres en fons de catàleg
- 126.239 exemplars editats
- 1.064,5 milions d'euros facturats

Els hàbits lectors dels catalans:

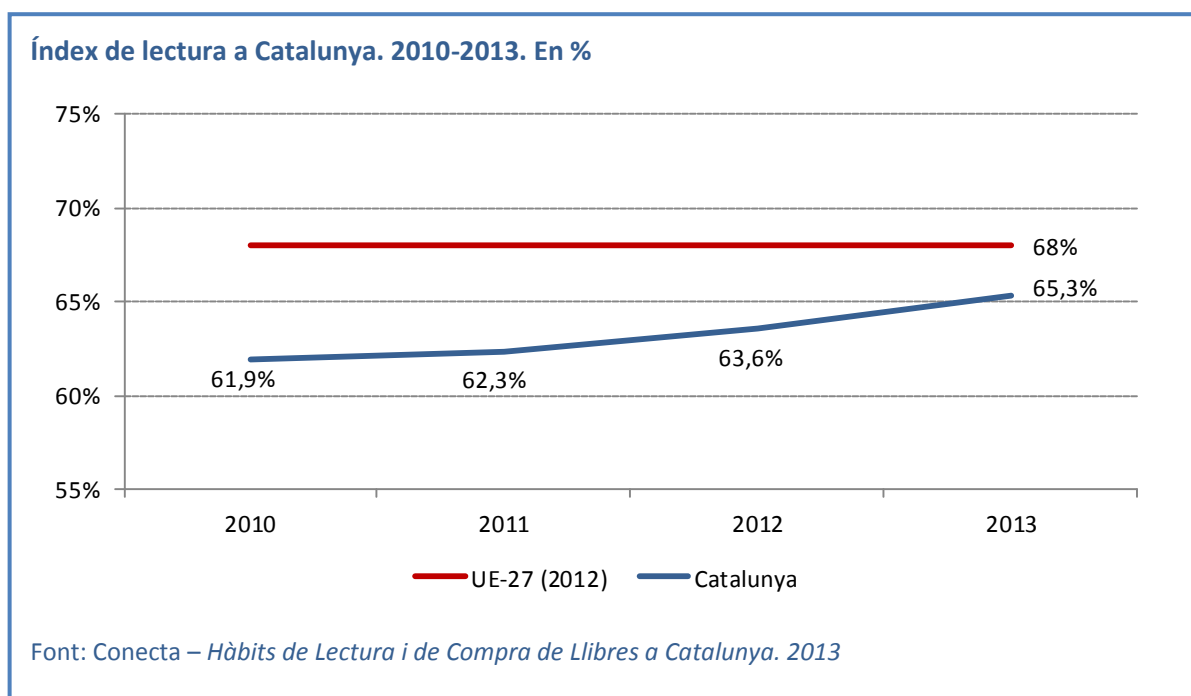
- Més de 6 de cada 10 catalans ha llegit algun llibre en el darrer trimestre
- La lectura de llibres genera un interès mitjà de 6,75 punts (en una escala de 0 a 10)
- Cada català lector llegeix una mitjana de 10,6 llibres l'any
- Els lectors de llibres digitals han augmentat un 13 % en el període 2010-2013

3. Seguiment dels principals indicadors del Pla nacional de lectura 2012-2016

L'índex de lectura a Catalunya s'acosta al de la Unió Europea

L'índex de lectura permet sintetitzar en un sol valor la relació de la ciutadania amb l'hàbit de la lectura. L'indicador comptabilitza el percentatge de ciutadans que llegeixen llibres en qualsevol format al trimestre.

En el moment de l'elaboració del Pla nacional de lectura es va fixar el valor objectiu per al 2016 del 68 %, que es correspon amb l'índex de lectura mitjà dels 27 països de la Unió Europea l'any 2012. Altrament, en el conjunt de l'Estat espanyol, l'any 2012 l'índex se situava al 63 %. Si es pren l'any 2010 com a referència, l'índex de lectura a Catalunya partia d'un 61,9 %, de manera que l'objectiu del Pla consisteix a fer créixer l'indicador en sis punts percentuals.

En els dos anys previs a l'elaboració del Pla (2010-2011), l'indicador ha augmentat molt tímidament. A partir del 2012, però, l'evolució s'ha accelerat fins a arribar al 65,3 %. Per tant, en cas de mantenir-se aquesta tendència a l'alça, el valor objectiu fixat pel Pla se superarà abans de completar-ne la implementació el 2016.

L'índex global de lectors és més alt entre els homes que entre les dones, però en el cas de l'índex relatiu a la lectura de llibres les dones superen els homes en més de 8 punts: un 61,1 % en els homes i un 69,4 % en les dones. Quant a l'edat, els trams de població entre 55 i 64 anys i a partir dels 65 mostren els índexs més baixos: 56,8 % i 47,1 %, respectivament.

En paral·lel a l'augment de l'índex de lectura també ha crescut la mitjana de llibres llegits per lector a l'any, que passa del 9,4 del 2010 al 10,6 del 2013.

El perfil del no lector

L'Enquesta de participació cultural a Catalunya del 2014 permet caracteritzar el perfil dels no lectors. Segons aquesta, la població que no llegeix cap llibre a l'any és un 40,1 % dels catalans. Aquest col·lectiu no lector també es caracteritza per altres pautes de consum cultural: veure la televisió –habitualment, l'activitat més practicada amb diferència–, no formar part de cap associació, no anar mai a la biblioteca, ni a exposicions, ni a espectacles, ni a concerts, ni al cinema, escoltar música i utilitzar Internet; en un primer pla. En segon pla, es troben activitats com: veure pel·lícules, sèries o documentals, escoltar la ràdio, llegir o fullejar revistes, llegir diaris i jugar a videojocs.

Característiques de la població no lectora a Catalunya. 2014			
Percentatge de pràctica (o no pràctica) de l'activitat			
ACTIVITATS QUE PRACTIQUEN		ACTIVITATS QUE NO PRACTIQUEN	
Televisió	93,8 %	Associacionisme	87,0 %
Música	67,3 %	Biblioteca	84,5 %
Internet	61,0 %	Exposicions	82,0 %
Pel·lícules, sèries i documentals	58,2 %	Espectacles	78,8 %
Ràdio	49,4 %	Concerts	78,2 %
Font: Enquesta de participació cultural a Catalunya 2014			

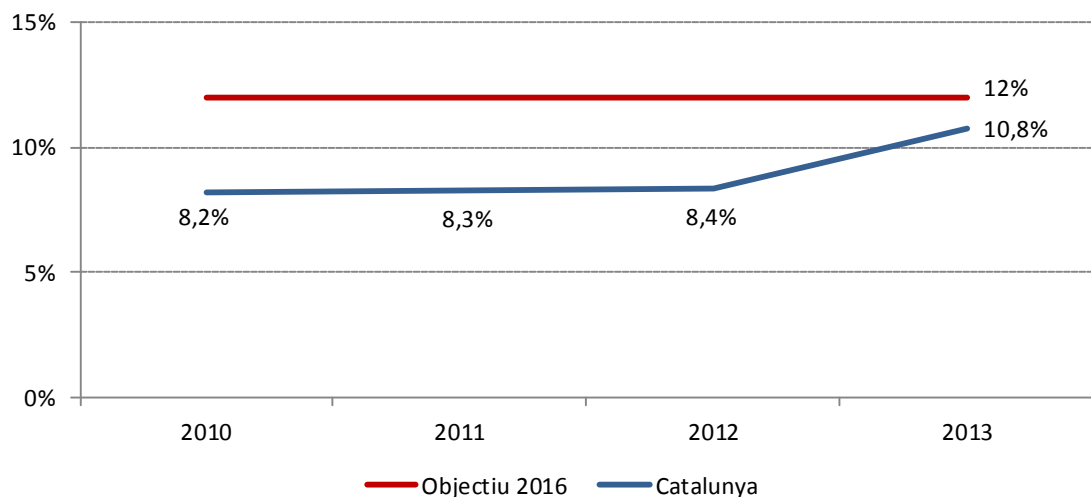
Aquestes dades indiquen un patró de conducta, però si es pren en consideració l'edat, es poden observar diferències significatives entre els dos grups. D'una banda, la població d'edats compreses entre els 14 i els 34 anys està més habituada a escoltar música, utilitzar Internet, veure pel·lícules, sèries o documentals i jugar a videojocs. D'altra banda, la població de més de 35 anys veu la televisió més freqüentment i, per contra, és menys propensa a anar a la biblioteca, a concerts o al cinema.

Augmenta el nombre de lectors de les biblioteques públiques catalanes

La conjuntura econòmica dels darrers anys ha afectat tota la Unió Europea i especialment l'Estat espanyol, amb un impacte significatiu en la despesa cultural de les llars catalanes. La mitjana de llibres comprats per persona ha descendit des del 2010 i, en aquest context, les biblioteques públiques han guanyat importància en la tasca de difusió del llibre.

L'índex de lectors majors de 14 anys dels quals l'últim llibre llegit prové d'una biblioteca permet advertir aquesta dinàmica, que segueix un comportament similar al de la població que llegeix llibres en el darrer trimestre. Així, en el període 2010-2012 presenta un creixement molt lleuger que, a partir del 2013, s'accelera d'una forma més notòria.

**Índex de lectors majors de 14 anys dels quals l'últim llibre llegit prové d'una biblioteca.
2010-2013. En %**

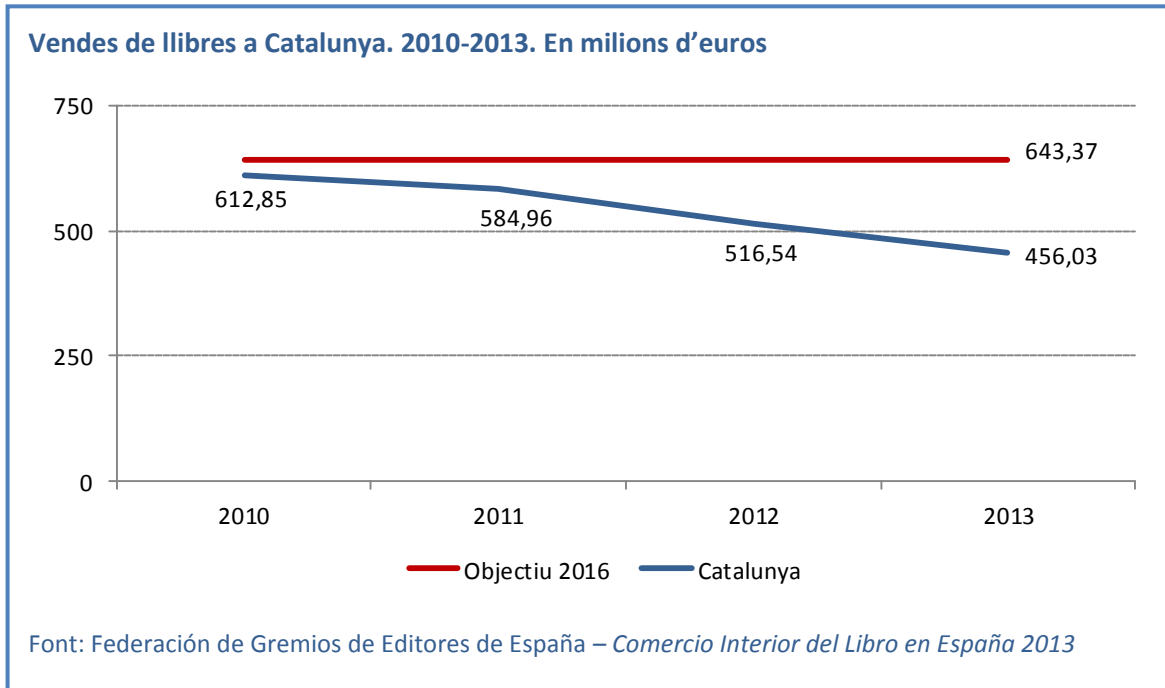

Font: Baròmetre de la Cultura (2010-2012) i Enquesta de participació cultural a Catalunya 2013

En cas que es mantingui el comportament d'aquest indicador del darrer any, amb un increment de més de dos punts percentuals, es preveu que s'assoleixi el valor objectiu fixat pel Pla nacional de lectura per al 2016, que se situa en el 12 %.

Descendeix la facturació del llibre a Catalunya

Des de l'any 2009 el volum de facturació del sector editorial, tant del català com de l'estatal, està en clar retrocés. Del 2010 al 2013, el descens de les vendes a Catalunya ha estat d'un 26,5 %, dos punts més que en el global de l'Estat espanyol (24,5 %). La venda de llibres de les editorials catalanes ha caigut l'any 2013 un 12,8 % respecte al 2012 i acumula cinc anys consecutius amb valors descendents. La reducció de les vendes ha afectat tots els gèneres, a excepció del llibre científic i tècnic en l'àmbit de les ciències socials i humanístiques.

Tot i que encara no es disposa de les dades de facturació del 2014, el Gremi d'Editors de Catalunya preveu que el sector comenci la seva recuperació aquest 2015. Les dades que ha presentat el dia de Sant Jordi del 2015 han estat simptomàtiques d'aquest repunt en la facturació: es van vendre 1,53 milions d'exemplars –un 4 % més que la diada del 2014– i la facturació va ser de 20,35 milions d'euros –un 6 % més alta que l'any precedent.

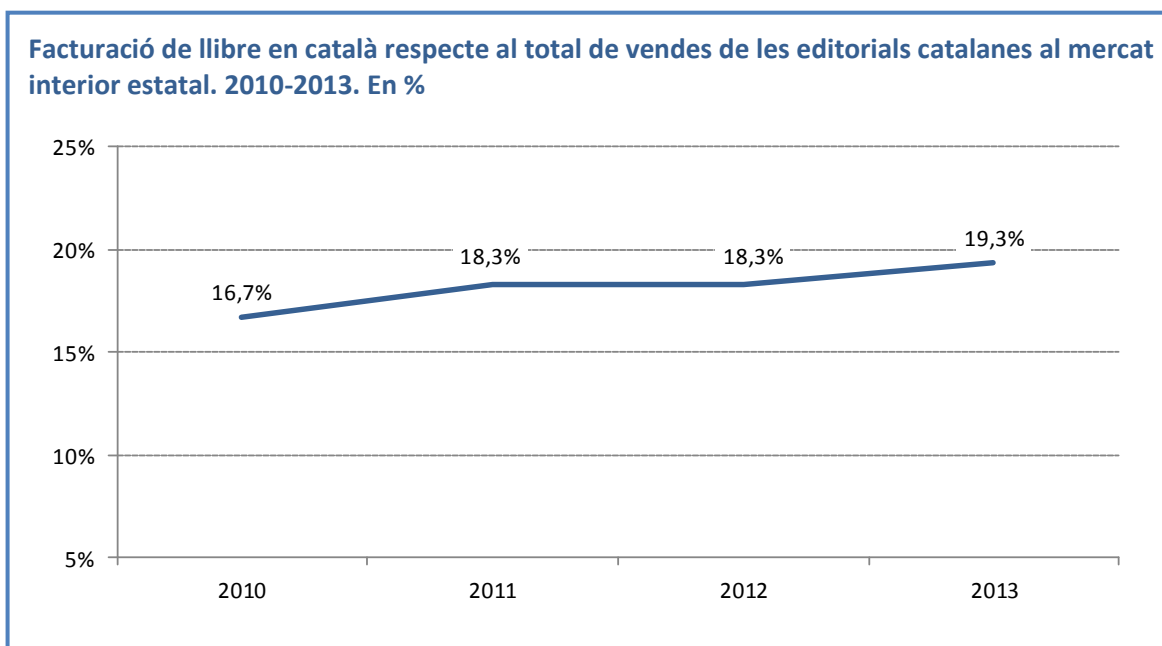
L'empresa d'investigació de mercats GFK elabora estudis interanuals sobre el mercat del llibre a Catalunya en suport físic (no s'hi inclou el llibre de text) i sobre el mercat del llibre digital d'àmbit estatal. Les dades demostren que la tendència a l'alça del 2015 no només es manifesta al mes d'abril, sinó que als mesos de gener (+1 %) i març (+2,4 %) de 2015 les vendes van augmentar respecte al 2014.

Descens continuat de la facturació de les editorials catalanes a l'Estat espanyol

La facturació de les editorials catalanes en el global de l'Estat espanyol, que el 2013 ha estat de 1.054,5 milions d'euros, va iniciar la seva progressió negativa a partir de l'any 2008. Des d'aleshores ençà, va començar una caiguda anual de la facturació que s'ha anat accentuant a partir del 2010: un descens del 7 % el 2011, del 9,3 % el 2012 i, finalment, del 12,8 % el 2013.

Facturació de les editorials catalanes en el mercat interior estatal. 2010-2013. En milions d'euros					
	2010	2011	2012	2013	2010-2013
Facturació mercat interior	1.435,0	1.322,5	1.209,0	1.054,5	-26,5 %
Facturació mercat interior en català	239,7	242,4	221,5	203,9	-14,9 %
% Facturació en català / total	16,7 %	18,3 %	18,3 %	19,3 %	+2,6
Font: Federación de Gremios de Editores de España – Comercio Interior del Libro en España 2013.					

Quant a les dades relatives a la facturació del llibre en català, el 2013 les editorials catalanes van facturar 203,9 milions d'euros. Tot i presentar una tendència negativa, la caiguda produïda entre 2010 i 2013 ha estat menor, i se situa en un -14,9 %. Aquest diferencial ha provocat que la ràtio entre la facturació de llibres en català respecte a la facturació total de les editorials catalanes hagi augmentat 2,6 punts percentuals entre el 2010 i 2013.

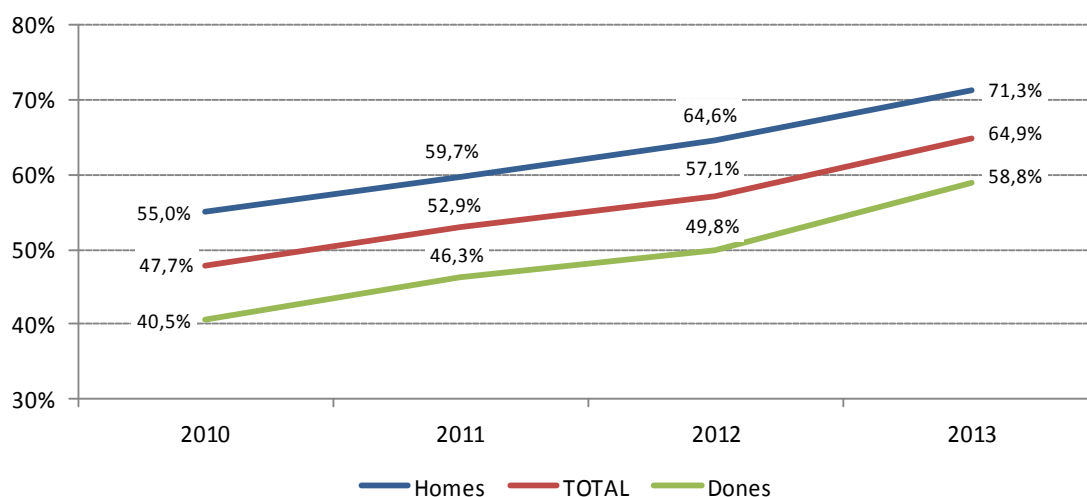

Font: Federación de Gremios de Editores de España – Comercio Interior del Libro en España 2013

El gran creixement de la lectura de llibres digitals a Catalunya...

El sector del llibre digital a Catalunya presenta en els darrers anys un clar creixement. L'índex de població que llegeix en dispositius electrònics ¼ja sigui un ordinador, un lector de llibres electrònics, un telèfon mòbil, una tauleta tàctil o una agenda electrònica¼ ha augmentat en 17,2 punts percentuals entre 2010 i 2013 fins a situar-se al 64,9 %.

Lectors en suport digital, per sexe i total. 2010-2013. En %

Font: Conecta – Hàbits de Lectura i de Compra de Llibres a Catalunya. 2013

Els lectors freqüents en suport digital, és a dir, els que llegeixen almenys un cop per setmana, el 2013 ja són pràcticament el 60 % del total –el 45,5 % l'any 2011–, mentre que els no lectors representen el 35 % –un 47 % l'any 2011. Si només es prenen en consideració els lectors en suport digital, el 92 % llegeixen freqüentment.

Índex de lectura en suport digital a Catalunya, segons tipus de publicació. 2010-2013. En %

	2010	2011	2012	2013	Variació 2010-2013
Llibres	5,8 %	6,5 %	9,9 %	19,3 %	+13,5
Prensa	29,0 %	34,3 %	36,5 %	38,7 %	+9,7
Revistes	5,7 %	6,9 %	6,9 %	5,9 %	+0,2
Còmics	4,0 %	2,3 %	2,0 %	6,8 %	+2,8
Webs, blogs i fòrums	38,3 %	43,5 %	46,8 %	50,3 %	+12,0

Font: Conecta – Hàbits de Lectura i compra de llibres a Catalunya 2013

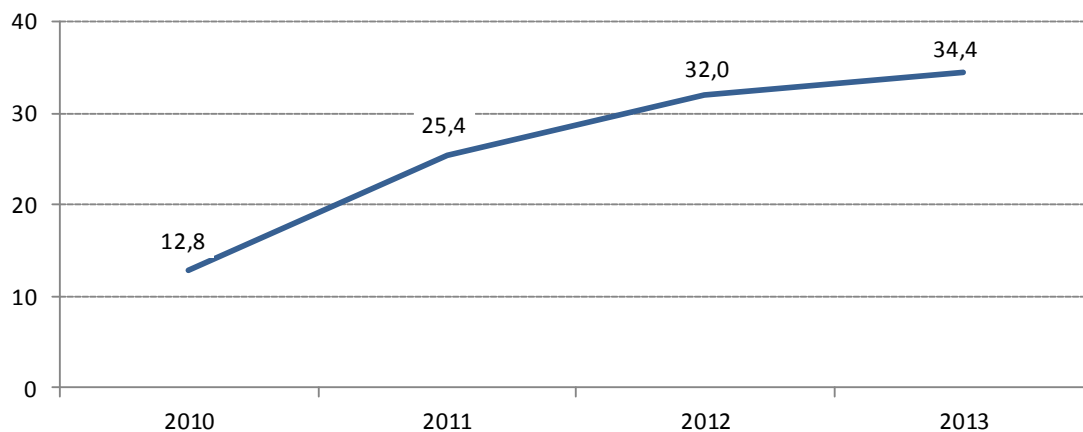
Respecte a l'índex de lectura de llibres digitals, el Pla nacional de lectura 2012-2016 s'ha fixat com a objectiu arribar al 9,9 % l'any 2016, prenent com a punt de partida el 5,8 % que presentava l'índex el 2010. L'increment exponencial de la lectura en suport digital ha fet que, l'any 2012, aquest objectiu ja s'hagi acomplert i fins i tot s'hagi duplicat el 2013. De fet, de la resta d'indicadors relacionats amb la lectura en suport digital, també en cal destacar els increments substancials de les publicacions digitals de premsa –ha passat del 29 % al 38,7 %– i de webs, blogs i fòrums digitals ¾una pujada de 12 punts percentuals.

...permet triplicar la facturació del llibre digital des del 2010

El creixement del sector reflectit per les dades de lectura en suport digital es corrobora amb les dades de facturació del llibre digital de les editorials catalanes. Les vendes de llibres digitals han crescut un 169 % entre 2010 i 2013, i aquest darrer any han suposat uns ingressos de 34,4 milions d'euros per a les editorials catalanes.

El pes de la facturació dels llibres digitals un –3,3 %– encara és relativament petit respecte al total de la facturació. El Pla nacional de lectura 2012-2016 ha fixat com a objectiu que aquesta ràtio fos del 2,6 % el 2016, i a dia d'avui s'ha superat amb escreix.

Facturació per venda de llibres en format digital. 2010-2013. En milions d'euros

Font: Federación de Gremios de Editoriales de España – *Comercio Interior del Libro en España 2013*

4. Seguiment dels plans d'acció

El Pla nacional de lectura 2012-2016 ha estat dissenyat amb la col·laboració dels diferents actors que componen el sector del llibre a Catalunya. S'estructura en tres eixos principals als quals es dirigeixen les actuacions: l'autor prescriptor, l'obra i el lector. Dins d'aquests eixos s'inscriuen els set plans d'acció, amb el benentès que poden respondre a més d'un eix, ja que hi ha actuacions plantejades transversalment.

Pla nacional de lectura 2012-2016. Relació dels plans d'acció			
Eix		Pla d'acció	Objectiu
AUTOR PRES- CRIPTOR		AUTORIACTIVA	Augmentar el prestigi de la lectura i la visibilitat de la figura de l'autor
		MEDIACTIVA	Consolidar i enfortir el sector del llibre implicant-hi els mitjans de comunicació i els mediadors de lectura
		XARXACTIVA	Estimular la lectura a la xarxa i en xarxa
		LECTURACTIVA	Sumar els actors implicats en el sector
		EDITACTIVA	Consolidar i enfortir el sector industrial del llibre
	O B R A	LLIBRERIACTIVA	Impulsar les llibreries
		BIBLIOTECATIVA	Incrementar els usuaris i la lectura a les biblioteques

L'autor i el prescriptor és el primer eix, concebut per incidir en tres objectius bàsics:

- la figura de l'autor i la necessitat de reconèixer i prestigiar-ne el rol social;
- l'important paper dels mitjans de comunicació i dels mediadors de la lectura, i de forma especial les fires literàries;
- el foment de la lectura a la xarxa, un aspecte imprescindible en la societat del segle XXI

Aquest eix es desenvolupa a través de quatre plans d'acció —Autoriactiva, Mediactiva, Xarxactiva i Lecturactiva— que tenen la Institució de les Lletres Catalanes com a impulsora en comú i alhora un ampli ventall d'organismes col·laboradors entre els quals s'ha de destacar la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals.

L'obra és el segon eix, que dibuixa tres grans objectius:

- aconseguir sumar a tota mena d'actors socials en la tasca de prestigiar i fomentar els hàbits de la lectura;
- consolidar i enfortir un sector tan estratègic i important per al país com és el del llibre;
- impulsar les llibreries que, en els darrers anys, han patit l'impacte de la revolució tecnològica i de la caiguda de les vendes com a conseqüència de la crisi econòmica.

Les actuacions concebudes per a l'assoliment d'aquests objectius s'engloben sota el paraigua dels plans Lecturactiva –que també incideix sobre l'eix de l'autor i el prescriptor– Editactiva i Llibreriactiva. L'Institut Català de les Empreses Culturals i la Institució de les Lletres Catalanes són els executors bàsics de les polítiques inscrites en aquest eix, en què també és fonamental la participació d'organismes com l'Institut Català de Finances, que dóna suport al sector del llibre amb diferents eines creditícies, el Gremi de Llibreters o la Cambra del Llibre de Catalunya.

Si els dos primers eixos se centren respectivament en l'autor i en l'obra, el tercer ho fa sobre la figura del **lector**. Per fer-ho actua sobre les dues institucions que tenen un paper més important en la intermediació entre l'obra i el lector: les llibreries i les biblioteques. L'impuls a les llibreries, punt de trobada entre els lectors i els autors, és també un dels objectius d'aquest eix. La xarxa de biblioteques públiques ha estat, des de la seva creació ara fa cent anys, una de les eines fonamentals de les polítiques culturals per promocionar la lectura i per aquest motiu Bibliotecactiva té com a principal objectiu incrementar el seu nombre d'usuaris.

A continuació es presenten les principals actuacions dutes a terme en el marc de cada pla d'acció, concebudes per impactar en els indicadors generals definits pel Pla nacional de lectura 2012-2016. Aquestes actuacions generen altres indicadors que també tenen capacitat explicativa sobre l'evolució de les polítiques i l'impacte en els diferents sectors. En definitiva, es destaquen els resultats més rellevants que s'han produït en el transcurs dels tres primers anys del pla.

AUTORIACTIVA

Objectiu

Augmentar el prestigi de la lectura i la visibilitat de la figura de l'autor

Actors

Institució de les Lletres Catalanes

en col·laboració amb Cementiris de Barcelona, Futbol Club Barcelona, Agència de Salut Pública, Magatzem Escolà, Teatre Nacional de Catalunya, Institut Català de les Dones, Restaurant 7 Portes i Diputació de Barcelona.

La lectura té una importància cabdal en la formació de les persones. Els llibres són una font inesgotable d'informació i tenen un paper central en l'educació del ciutadà, ja que permeten adquirir els hàbits de la concentració, l'anàlisi i la reflexió. L'hàbit lector, és també una forma d'oci que pot fomentar les relacions socials i en l'àmbit col·lectiu és fonamental tenir en compte que la lectura és una eina de progrés nacional i de cohesió social. Disposar d'una bona competència lectora resulta fonamental per a les nacions que vulguin excel·lir en la societat del coneixement.

Qui és qui

El projecte *Qui és qui* consisteix en un repertori bibliogràfic d'obres de creació literària en llengua catalana. Va nèixer el 1991, moment en què va aparèixer una primera edició del *Qui és qui a les lletres catalanes* en format paper. Amb el temps, s'ha convertit en una base de dades que va ser informatitzada (1998-2000) i orientada a la comunicació externa. Els nous avenços tecnològics han permès obrir una nova etapa en l'actualització i el creixement permanent del repertori d'autors del patrimoni literari català. S'ha integrat alhora en el nou portal www.lletrescatalanes.cat.

Repertori Qui és qui (2014)	Ús del cercador (2012-2014)
2.420 autors	57.780 visites
23.520 llibres	
1.402 obres dramàtiques	135.295 visualitzacions
736 guions de ficció	
2.107 obres escrites en altres llengües	2,1 minuts de temps mitjà de la visita

Lletres a les Aules

Programa de foment de la lectura i de promoció de la literatura que permet apropar l'alumnat al fet literari, millorar la comprensió lectora com a eina fonamental per accedir al coneixement, estimular i potenciar l'habilitat lectora i el coneixement de la llengua. Des del 2013, Lletres a les Aules integra els Autors a les Aules i En veu Alta, aquest darrer un nou projecte que posa a disposició de mestres i professors antologies de textos literaris per ser dits a l'aula per un bon lector. Globalment, el programa va dirigit a centres d'ensenyament primari, secundari i d'adults.

Lletres a les Aules 2012-14

1.194 intervencions de
287 autors en
731 poblacions

Lletres al Camp

Programa de promoció de les lletres catalanes en l'àmbit esportiu per acostar la literatura a espais 'no previstos'. És una iniciativa de la Institució de les Lletres Catalanes i del Futbol Club Barcelona, on onze escriptors de reconegut prestigi formen l'onze titular de les lletres catalanes.

Hi ha altres programes que comparteixen la voluntat d'acostar la literatura a espais poc habituals. Per exemple, **Lletres a les Presons** organitza tallers i concursos de poesia i relats breus en col·laboració amb els Serveis Penitenciaris del Departament de Justícia. Similarmet, **Lletres i Salut** busca donar a conèixer les relacions entre la literatura i la salut en diversos hospitals catalans sota el lema «La cultura fa salut». Lletres al Cementiri, Lletres & Copes, Lletres a les 7 Portes i Lletres a l'Institut Català de la Dona estableixen relacions similars entre la literatura i els temes de la mort, de la cultura del vi, de la gastronomia i del patrimoni literari escrit per dones, respectivament.

15.000
punts de llibre
distribuïts
al Camp Nou

Subvencions per a la traducció a altres idiomes d'obres catalanes

En els últims deu anys un miler d'obres catalanes s'han traduït a altres llengües. L'anglès s'ha convertit en la segona llengua a la qual es tradueixen més obres, després del castellà. Aquest fet és molt important ja que permet als lectors d'altres llengües conèixer la realitat catalana i augmenta el prestigi de la llengua i dels autors. Les subvencions per a la traducció d'obres catalanes que ofereix l'Institut Ramon Llull tenen un paper fonamental en aquesta tasca de difusió internacional de la literatura catalana.

510.000 euros
per a la traducció de
178 obres
a altres llengües

Subvencions per a la promoció exterior de la literatura i el pensament

Aquesta línia de subvencions té tres modalitats: la difusió de novetats editorials i la realització d'activitats literàries a l'exterior; l'elaboració de dossiers d'autors per a la seva tramesa a editorials estrangeres, i la realització de dossiers monogràfics a revistes literàries i/o culturals. L'any 2013 es van subvencionar 54 activitats amb un total de 90.419 euros. En aquest marc es van concedir 12 ajuts a autors per assistir a esdeveniments literaris com la Voix de la Méditerranée de Lodève, Hay Festival de Cartagena de Indias, Festival Eñe de Madrid, Festival Lettres du Monde, Festival Internazionale della Letteratura de Màntua, Festival Internacional de Poesia de Copenhaguen, així com el LOGOS International Literary Festival de Xipre.

MEDIATIVA	
Objectiu	Consolidar i enfortir el sector del llibre implicant-hi els mitjans de comunicació i els mediadors de lectura
Actors	Institució de les Lletres Catalanes, Institut Català de les Empreses Culturals, Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, Direcció General de Política Lingüística, Consorci per a la Normalització Lingüística, Institut Català de Finances
Els mitjans de comunicació tradicionals tenen una gran incidència sobre els espectadors i històricament han estat un gran contenidor i aparador de continguts culturals. De fet, la missió de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals és «oferir a tots els ciutadans de Catalunya un servei públic de qualitat, compromès amb els principis ètics i democràtics i amb la promoció de la cultura i la llengua catalana». La implicació imprescindible dels mitjans de comunicació en el Pla nacional de lectura s'articula a través de Mediactiva per tal de prestigiar la lectura i fer-ne una manifestació d'excel·lència de la cultura catalana. El paper de mediadors de la lectura que exerceixen especialment els organitzadors d'esdeveniments literaris (entre els quals destaquen les fires i festivals), és fonamental en la promoció i la difusió de la lectura, ja que és un punt de trobada entre gestors culturals, llibreters, distribuïdors, autors i lectors. Mediactiva també busca incidir en aquest àmbit.	

Campanyes de promoció de la literatura als mitjans

L'any 2012, Televisió de Catalunya es va implicar en el Pla nacional de lectura a través dels programes *Els matins*, *Divendres*, *Via Llibre* i *Ànima*, en els quals es destacava el paper de les famílies com a principals promotores del foment de la lectura entre els infants i joves. A més, els convidats habituals d'aquests programes recomanaven el llibre que els va fer lectors, configurant tots plegats la llibreria de literatura infantil i juvenil que hauria de formar part de les llars catalanes, la qual es va anar configurant de forma virtual al web [Què Llegeixes?](#). TVC també va elaborar un espai promocional del PNL que s'emet des del 2012.

D'altra banda, cal destacar la implicació de Catalunya Ràdio en l'[Any Espriu](#), així com el programa dominical [Llibres per ser feliços](#) on es proposa un recorregut per les emocions humanes a través d'obres literàries de referència. L'emissora Com Ràdio també hi va participar, durant l'any 2012, amb un espai radiofònic en el qual diferents personalitats dels diferents àmbits de la societat catalana recomanaven el llibre que els va fer lectors. Addicionalment la cadena també feina referència en aquestes falques i en altres programes al web [Què Llegeixes?](#).

Mapa de fires del llibre de Catalunya

[Fires del Llibre a Catalunya 2015](#) ofereix una selecció dels 19 esdeveniments més representatius que es fan a Catalunya en l'àmbit del llibre al llarg de l'any. El directori mostra la diversitat temàtica de les fires del llibre a Catalunya (còmic, novel·la, llibre vell, etc.) i la seva extensió per tot el territori. Amb l'objectiu de difondre el Mapa de Fires, s'ha editat material de promoció (50.000 fullets i 3.600 cartells) que s'ha distribuït a llibreries, biblioteques, fires i centres culturals.

L'Institut Català de les Empreses Culturals duu a terme, des del 2006, un pla de suport a les fires del llibre a Catalunya amb dos objectius:

- Enfortir la indústria editorial catalana, a través de la col·laboració amb tots els professionals que la fan possible i de l'impuls d'estratègies que acosten el llibre a tot tipus de públic.
- Fer visible la riquesa del llibre en català i en occità.

Per reforçar la indústria del llibre i donar visibilitat al llibre en català, l'ICEC va crear el **Pla de fires del llibre**, que posa l'èmfasi en l'abast territorial, la diversitat temàtica, l'acostament al públic i una adequada distribució de les fires dins del calendari, per tal que el llibre sigui notícia al llarg de tot l'any.

703 milers d'euros en ajuts singulars a diferents edicions de
9 fires del llibre celebrades en territori català (2012-2014)

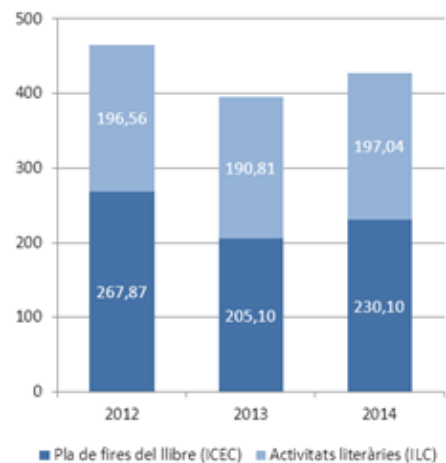
Línia d'ajuts a esdeveniments literaris

Amb aquesta línia d'ajuts, la Institució de les Lletres Catalanes dona suport a l'organització d'altres tipologies d'activitats de promoció i difusió de la literatura en català dins els territoris del domini lingüístic: jornades i cicles de conferències, festivals i espectacles literaris, rutes literàries i altres accions sobre el patrimoni literari.

584 milers d'euros destinats a
163 projectes de promoció i difusió de la literatura en català (2012-2014)

Ajudes a fires i a esdeveniments literaris. 2012-2014. En milers d'euros

A més a més, la Institució de les Lletres Catalanes també s'implica directament en l'organització del [Litterarum Fira d'Espectacles Literaris](#) vinculada a la Fira del Llibre Ebrenç, conjuntament amb l'Ajuntament de Móra d'Ebre i el Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre i, alhora, el suport econòmic de l'Institut Català de les Empreses Culturals.

Es tracta d'una mostra d'espectacles creats a partir de qualsevol disciplina artística que tingui la literatura escrita originàriament en llengua catalana com a eix central. La fira esdevé un punt de trobada per a empreses i professionals de la gestió cultural, administracions i altres entitats del sector on poden conèixer i contractar espectacles per a les seves activitats i programacions culturals anuals. En la vuitena edició celebrada el 2015, s'hi han presentat 18 espectacles de 15 companyies (10 catalanes, 4 balears i 1

En la vuitena edició celebrada el 2015, s'hi han presentat 18 espectacles de 15 companyies (10 catalanes, 4 balears i 1 valenciana). Així mateix, també s'ha celebrat la tercera edició del **Litterarum Petits**, un nou eix de programació que vol acostar la literatura en català a un públic infantil i juvenil. Finalment, aquest any també s'ha obert la **I Convocatòria per a la Creació d'Espectacles Litterarum 2015-16**, que vol fomentar la creació, la producció i la difusió d'espectacles literaris en l'àmbit del conjunt de les arts escèniques.

Programa Llegiu i parleu

El 2013 es va presentar el nou [programa Llegiu i parleu](#) que vol contribuir al desenvolupament de la competència comunicativa i de l'hàbit lector. El programa sorgeix en el marc de l'acord signat entre l'Associació Lectura Fàcil i el Departament, amb l'objectiu principal de fomentar la lectura en llengua catalana, especialment entre persones amb dificultats lectores.

En el marc d'aquests objectius, s'han creat diferents recursos que permeten a la població adulta reforçar l'aprenentatge de la llengua catalana a partir de la lectura. Els destinataris del programa són la població adulta en general i, en particular, l'alumnat del Consorci per a la Normalització Lingüística a partir del nivell A2, els participants del programa Voluntariat per la llengua, els participants dels clubs de lectura, etc.

El material didàctic *Llegir per parlar, llegir per aprendre* és una iniciativa de la Direcció General de Política Lingüística i del Consorci per a la Normalització Lingüística que donarà suport al programa Voluntariat per la llengua, als clubs de lectura i al professorat de les classes de llengua, entre d'altres. Durant el 2014 s'han fet diverses activitats al voltant del nou recurs: grups de conversa, tallers a biblioteques, etc.

1.450 activitats amb
més de

15.000 participants
en els clubs de lectura
del Consorci per a la
Normalització
Lingüística
(2012-2014)

XARXACTIVA

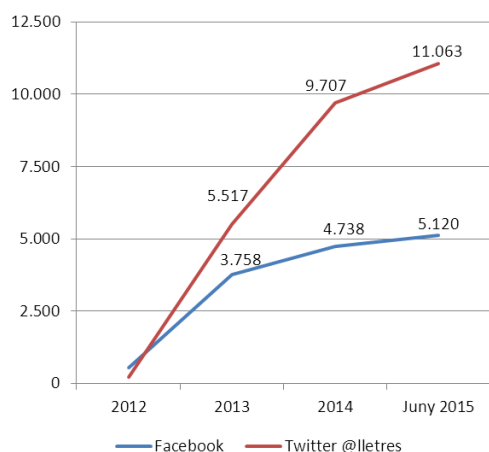
Objectiu	Estimular la lectura a la xarxa i en xarxa
Actors	Institució de les Lletres Catalanes
L'impacte de les TIC en la societat és evident des de fa més d'una dècada. Tots els sectors de l'economia s'han vist afectats per la implantació dels dispositius electrònics i per la creació d'Internet. El sector editorial i la lectura no són immunes a aquestes transformacions i tots els graons de la cadena del llibre s'han adaptat a les novetats tecnològiques, des de la creació dels continguts fins al consum final passant per la producció dels llibres o la seva difusió. Per aquest motiu el PNL 2012-2016 preveu actuacions que	

Portal de les Lletres Catalanes

El portal, inaugurat el 2013, és la nova plataforma web de la Institució de les Lletres Catalanes que incorpora tots els seus programes i línies d'actuació de l'entitat. El portal vol incorporar tot el sistema literari català (*Qui és qui*) i alhora convertir-se en eina integral de gestió que incorpora l'ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació a les seves metodologies de treball: de les xarxes socials a la gestió de projectes, comunicació, blog i agenda.

**79.320 visites i
312.226 visualitzacions
de pàgina
(2014)**

Seguidors de Lletres Catalanes a les xarxes socials. 2012-2015.

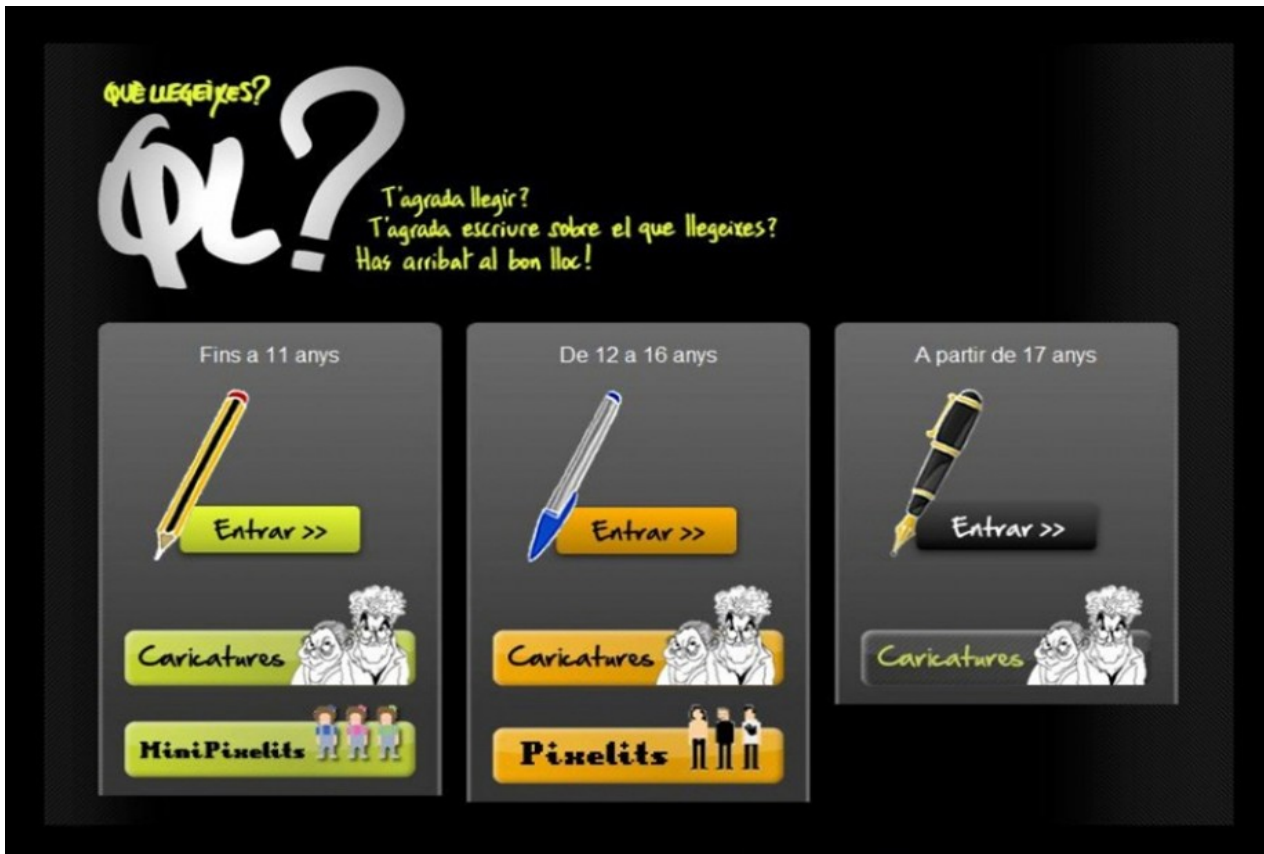
Des del 2013 s'ha intensificat la [presència a les xarxes socials](#), especialment a través de Facebook i de Twitter, amb l'objectiu de promoure i fomentar la lectura i la literatura amb l'ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació.

Què Llegeixes?

És la comunitat de lectura virtual de la Institució de les Lletres Catalanes, un fòrum interactiu sobre les lletres i la lectura, adreçat a tots els públics, on tothom pot expressar la seva opinió sobre escriptors, llibres i literatura. El web està dividit en 3 fòrums: un per als lectors de fins a 11 anys (Llapis), un altre per als lectors d'entre 12 i 17 anys (Boli) i un darrer per als lectors majors de 17 (Ploma).

**21.604 usuaris
16.080 llibres en
catàleg
3.709 seguidors a
Facebook i
8.111 a Twitter
(Juny 2015)**

El nombre d'usuaris registrats al Què Llegeixes? a finals de 2014 va ser de 16.550. No obstant això, durant el 2014 també s'ha produït la fusió amb la comunitat de lectors Llibres per Llegir, que ha donat lloc a una nova plataforma virtual, el [Què Llegeixes 2.0](#). D'aquesta manera, a partir del 7 de gener de 2015, s'han sumat les dues comunitats d'usuaris, amb un total de 20.956, que poden compartir, a més, continguts a Facebook i Twitter.

Llegim i piulem

[Llegim i piulem](#) és una tertúlia literària a Twitter, una nova forma de compartir l'experiència lectora d'obres de literatura catalana. El funcionament és molt simple: se selecciona una obra literària a la qual s'associa una etiqueta, amb la qual es pot articular la tertúlia, oberta a tothom, durant un determinat període de temps.

El projecte es va gestar el 2010 i, a mitjan juny del 2015, el compte de Twitter ja té 8.347 seguidors i més de 4.300 piulades. La primera tertúlia del 2015 ha estat dedicada a dos autors que van morir vint anys enrere: Ovidi Montllor i Guillem d'Efak.

LECTURACTIVA

Objectiu Sumar els actors implicats en el sector

Actors Institució de les Lletres Catalanes, Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil, Associació Lectura Fàcil, Teatre Nacional de Catalunya, Ferrocarrils Generalitat de Catalunya (FGC), Museu d'Història de Catalunya, Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, Futbol Club Barcelona, Ibercàmera.

La lectura és un dels hàbits culturals més transversals que trobem a la societat. Tots els públics, sense distincions de cap tipus hi poden accedir. Per això Lecturactiva vol involucrar tot tipus d'entitats i organitzacions en la seva promoció. Aquest pla ha trobat la complicitat de tota mena d'actors, des d'entitats esportives a institucions sanitàries passant pel sector de l'hostaleria o institucions patrimonials i museístiques.

Ajuts singulars per a la difusió del llibre i la promoció de la lectura

L'Institut Català de les Empreses culturals concedeix ajuts singulars a dues entitats del sector per a l'organització d'activitats de difusió i promoció de la lectura amb una repercussió significativa. Aquestes entitats són el Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil i l'Associació Lectura Fàcil. En el període 2012-2014, aquestes entitats han rebut conjuntament 253,5 milers d'euros.

El [Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil \(CLIJCAT\)](#) és una federació d'organismes constituïda l'any 1982, sense finalitat lucrativa, que té com a objectiu la promoció i difusió del llibre infantil i juvenil i la lectura. És membre fundador de l'Organización Española para el Libro Infantil y Juvenil (OEPLI), representant als territoris de llengua catalana de l'International Board on Books for Young People (IBBY) i forma part del Consell Assessor de la Institució de les Lletres Catalanes.

L'ICEC li ha atorgat 148,4 milers d'euros per a la seva participació en diverses iniciatives que s'emmarquen en el Pla nacional de lectura:

- **Saló del Llibre Infantil i Juvenil.** Nascut el 1984 i organitzat des de l'any 2002 pel CLIJCAT i l'Ajuntament de Mollerussa, el 2015 se n'ha celebrat la 31a edició del 19 al 30 d'abril. Es tracta d'un esdeveniment anual on escolars i famílies accedeixen a uns 4.500 títols de l'oferta editorial per a nois i noies, i participen en activitats d'incentivació a la lectura.

Les dades d'assistència al Saló oscil·len entre els 10.000 visitants de l'edició del 2012 i els 12.000 de l'edició del 2015, si bé aquest darrer any ha estat obert dues jornades menys. Aquest 2015, han passat uns 3.000 escolars pel Saló i 5.300 persones fora dels grups escolars, a més de 3.600 participants en les diferents activitats programades.

- **Municipi Lector.** És un projecte que involucra tota la comunitat en l'objectiu de promoure el gust per la lectura entre els infants d'una població, des de l'escola bressol, passant per l'escola de primària, la biblioteca, la llibreria, el consistori i el conjunt dels ciutadans. Actualment són municipis lectors les poblacions d'Almenar, Mollerussa, Lliçà de Vall i Súria.
- Altres activitats de la CLIJCAT són l'edició, des del 1985, de la [revista Faristol](#), una de les millors publicacions especialitzades en literatura infantil i juvenil, o les convocatòries del [Premi de Literatura Protagonista Jove](#) —en la darrera edició del qual han participat uns 2.000 joves d'entre 13 i 16 anys dels Països Catalans— i el [Premi de Literatura Infantil Atrapallibres](#) —que ha tingut més de 5.500 participants d'entre 9 i 12 anys en la darrera edició.

D'altra banda, l'[Associació Lectura Fàcil \(ALF\)](#) és una entitat sense finalitat de lucre creada el 2002, que treballa per apropar la lectura a les persones amb dificultats lectores. L'ICEC li ha atorgat 106 milers d'euros en el període 2012-2014 per a l'organització de les activitats següents, entre d'altres:

- **Premis Bones Pràctiques Lectura Fàcil.** Premia entitats que donen suport a col·lectius amb dificultats lectores i que estimulen la lectura mitjançant llibres adaptats als estàndards de lectura fàcil.
- **Trobada de dinamitzadors de grups de lectura.** Esdeveniment que posa en comú experiències i necessitats dels conductors dels gairebé 100 clubs de lectura fàcil que hi ha a Catalunya.

Llegir el teatre, un cicle de clubs de lectura

El Teatre Nacional de Catalunya i el Servei de Biblioteques del Departament han posat en marxa, el 2013, el projecte Llegir el teatre. Es tracta d'un cicle de clubs de lectura sobre textos teatrals en què es treballen les obres que s'han representat durant la temporada teatral. Així es vol contribuir a la formació dels espectadors per refinar-ne la qualitat de recepció, i propiciar un major grau d'exigència artística i d'implicació ciutadana respecte al fet teatral i cultural en general.

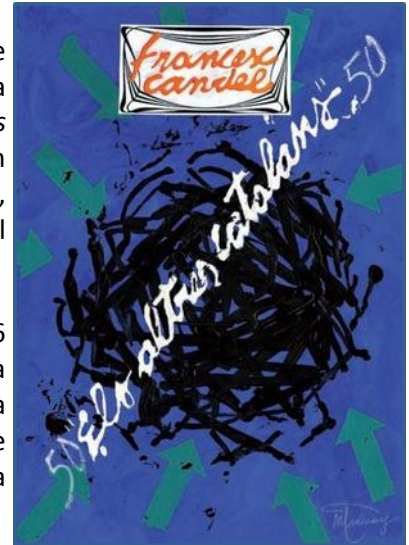
A aquest projecte pilot impulsat per portar les obres del TNC fora del teatre i en un format diferent, durant les temporades 2013/14 i 2014/15 s'hi han adherit 13 i 27 biblioteques de tot el territori català, respectivament. Les sessions estan dedicades a textos de la programació del TNC, però també de les programacions teatrals locals. El TNC ha ofert formació als conductors dels clubs de lectura i avantatges per als membres dels clubs, com ara descomptes en entrades de la seva programació.

Exposicions per a la difusió de figures literàries

Una altra de les accions previstes pel Pla nacional de lectura ha estat l'organització d'exposicions de format divers, en què s'ha donat a conèixer la figura d'algun autor, el panorama d'una època o algun aspecte concret del fet literari. Del 2012 ençà, el Museu d'Història de Catalunya ha organitzat o acollit un seguit d'exposicions temporals que han gravitat al voltant d'alguna figura literària:

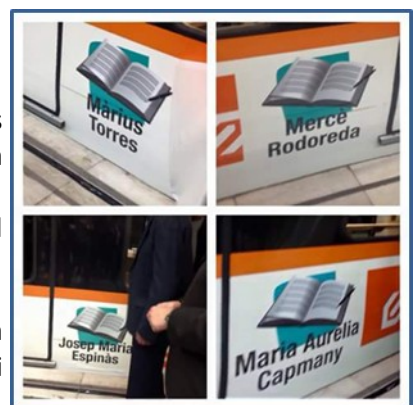
- «Candel. Els altres catalans», del 9 d'octubre de 2014 a l'11 de gener de 2015. L'exposició ret homenatge a la carismàtica figura de Paco Candel en el cinquantenari de la primera edició d'*Els altres catalans*, la seva obra més destacada. L'exposició fa un repàs a la vida i obra del dibuixant, pintor, polític, periodista i, sobretot, escriptor, que va erigir-se com a representant i veu del fenomen immigratori a Catalunya.
- «Joaquim Amat-Piniella: escriure contra el silenci», del 16 d'octubre de 2013 al 6 de gener de 2014. La mostra, organitzada per la Comissió del centenari del naixement de l'escriptor manresà Joaquim Amat Piniella, sota la direcció de l'Ajuntament de Manresa, té l'objectiu de reconèixer la seva figura com a intel·lectual compromès, símbol i testimoni del seu temps.
- «Joan Teixidor: no visqueu més en fragments», del 13 de setembre al 24 de novembre de 2013. La mostra ha estat organitzada i produïda per la Institució de les Lletres Catalanes i l'Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot. El relat parteix de dos conceptes fonamentals: la visibilització de la figura de Teixidor en tots els seus vessants i l'avaluació de la seva aportació plural i diversa a la cultura catalana.
- «El temps que fuig. Narcís Comadira i Josep Pla», presentada a la canònica de Santa Maria de Vilabertran del 17 de juny al 16 de setembre de 2012. L'exposició posa en relació uns fragments de l'obra periodística i gràfica d'un autor contemporani, Narcís Comadira, i el llibre *Les hores* de l'escriptor Josep Pla.

Accions de difusió de la lectura als Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya

El programa Lletres als FGC aplega el conjunt d'iniciatives proposades col·laboració amb Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. La voluntat principal és dur a terme activitats que tinguin com a objectiu fer visible els autors i les autores de parla catalana i la seva obra en el màxim d'espais possibles lligats amb la quotidianitat de les persones.

En aquest marc també cal entendre l'acció Bibliotren, que el 2012 va convertir alguns trens dels FGC en una biblioteca virtual, on l'usuari accedia mitjançant el seu dispositiu mòbil a llibres en format digital.

Biblioteca Masia del Barça

L'any 2012 el Departament de Cultura va cedir 575 volums al fons bibliogràfic de la Masia per a ús dels residents, per tal de promoure la lectura i la cultura més enllà de la formació reglada escolar i esportiva.

EDITACTIVA	
Objectiu	Consolidar i enfortir el sector industrial del llibre
Actors	Institut Català de les Empreses Culturals, Institució de les Lletres Catalanes, Institut Català de Finances.
Catalunya és una de les regions més importants d'Europa en l'àmbit de les indústries culturals i creatives. La indústria del llibre, tot i trobar-se en un període de transició, ha estat i és una de les indústries culturals més potents del país. Editactiva vol compensar els efectes negatius de la crisi econòmica i del canvi d'època: l'impacte de la digitalització, la caiguda generalitzada de les vendes, la pirateria, les noves dinàmiques de consum, la disminució dels recursos públics per a les polítiques culturals, etc. Per això, aquest pla d'acció articula les línies de suport a la producció i a l'edició.	

Ajuts a la producció editorial

Els ajuts a la producció editorial s'articulen amb la comercialització, de manera que se'n pot garantir la inserció al mercat. En aquesta primera fase, l'Institut Català de les Empreses Culturals hi aplica dues mirades:

- La mirada industrial es concreta en una convocatòria d'ajuts de caràcter automàtic, que vol reforçar la capacitat operativa de les editorials catalanes i corregir el mercat del llibre en català i occità i l'edició de partitures de compositors catalans. Aquest model es complementa amb el Sistema d'Adquisició Bibliotecària, que proveeix les biblioteques de novetats editorials.
- D'altra banda, la mirada prescriptiva pren forma d'ajudes no automàtiques amb l'objectiu d'inserir al mercat les produccions en català o occità que, a priori, són poc comercials però d'interès cultural. En aquesta línia s'hi inclouen les obres científiques, tècniques i literàries, així com l'edició de partitures.

3,2 milions
d'euros per a la
producció de
2.932 títols
(2012-2014)

També s'hi ha d'afegir, des del 2015, una **nova línia d'ajudes a les empreses editorials de música** en tres modalitats: l'edició de partitures de professionals de la composició musical de Catalunya d'especial interès cultural o de difícil comercialització; la digitalització de partitures no digitals i la transformació d'aquestes, ja digitalitzades, a formats actualitzats per a la seva comercialització; la realització d'activitats adreçades a la promoció i comercialització del catàleg editorial de partitures, ja sigui a través dels mitjans de comunicació o bé mitjançant plataformes a la xarxa. La dotació d'aquesta convocatòria és de 90.000 euros.

162 milers
d'euros per a
l'edició de
89 treballs de
cultura popular
(2013-2014)

D'altra banda, la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals, ha posat en marxa l'any 2013 una **nova línia de suport a la producció editorial relacionada amb la cultura tradicional i popular**. Les institucions i empreses editorials interessades en la producció d'aquests projectes editorials, han comptat, en tres anys, amb una dotació total de 300.000 euros.

Finalment, des de la Institució de les Lletres Catalanes es convoquen **ajudes per a l'edició d'obres literàries d'especial interès cultural en català i en occità**, dirigides a empreses editorials catalanes. Els projectes subvencionats inclouen la producció i l'edició de títols individuals o de col·leccions d'obres de literatura en forma de llibre o en altres suports.

200 milers d'euros per a l'edició de 66 obres literàries (2012-2014)

Aportacions reintegrables per a projectes i plans editorials

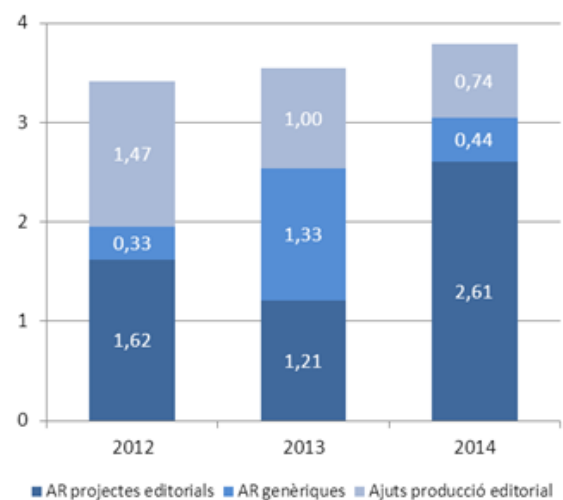
Des de l'any 2012, l'Institut Català d'Empreses Culturals ha reforçat el suport al sector editorial amb la creació d'una línia d'aportacions reintegrables per a projectes i plans editorials, ja siguin íntegres o segmentats. Les aportacions reintegrables són ajuts econòmics en forma de *cofinançament* (una part creditícia i una altra de subvenció) que permeten a l'empresa disposar de finançament per a un projecte cultural.

7,54 milions d'euros per a 204 projectes editorials (2012-2014)

L'objectiu d'aquesta línia d'ajuts és facilitar l'accés al finançament de les empreses del sector que volen implementar projectes i plans editorials íntegres o segmentats i adreçats a la producció tradicional o digital de llibres, partitures i edicions cartogràfiques per comercialitzar. L'increment en la dotació pressupostària executada en aportacions reintegrables es deu a una major aflluència de les empreses en detriment dels ajuts a la producció editorial.

A banda d'aquesta línia específica d'ajuts reintegrables, el sector editorial també pot sol·licitar durant tot l'any ajudes per a projectes editorials singulars que es financen a través de la línia genèrica d'ajuts reintegrables. Aquests projectes singulars es caracteritzen per oferir un producte a un preu de mercat superior als 100 euros, amb canals de distribució específics i de gran pressupost.

Ajudes a la producció editorial de l'Institut Català de les Empreses Culturals. 2012-2014. En milions d'euros

Convenis entre el Departament de Cultura i l'Institut Català de Finances

Els acords entre el Departament de Cultura i l'ICF subscrits el 2013 han establert dues vies de finançament per a les empreses culturals: préstecs per a inversió en actius i circulants i els préstecs participatius. Entre els 41 projectes amb el suport de préstecs per a inversió, s'hi troba l'adquisició de drets editorials i les obres d'adequació i millora d'una llibreria. El 25 % del pressupost d'aquesta actuació s'ha dedicat al sector editorial.

1,65 milions d'euros per a 41 projectes (2013-2014)

D'altra banda, els préstecs participatius es destinen a empreses culturals digitals de nova creació amb projectes empresarials de producció o serveis digitals interactius. Entre els 20 projectes impulsats s'hi troba un quiosc digital de llibres i revistes, un nou portal de catalogació de col·leccions de còmics i un servei digital d'autoedició editorial.

LLIBRERIACTIVA	
Objectiu	Impulsar les llibreries
Actors	Institut Català de les Empreses Culturals, Universitat de Barcelona, Gremi de Llibreters de Catalunya, Institució de les Lletres Catalanes i Cambra del Llibre de Catalunya
El darrer cens de llibreries (2007) fixava el nombre de llibreries a Catalunya en 650. Tot i això les dades d'empreses agremiades i punts de venda del Gremi de Llibreters mostren un descens en el nombre de punts de venda i de llibreries. El 2012 hi havia 252 empreses agremiades i 306 punts de venda i el 2015 hi ha 182 empreses agremiades i 249 punts de venda. El descens del nombre de llibreries contrasta amb l'obertura d'espais sovint especialitzats i polivalents, que es converteixen en petits centres culturals. Els canvis que es produeixen en el sector editorial estan transformant el paper de les llibreries en la nostra societat. Llibreriactiva consisteix en una bateria de mesures per donar suport específic al sector llibreter, contribuir a la seva modernització i reconversió, i reforçar-ne la funció comercialitzadora, especialment per fer més accessibles els continguts editorials amb l'ús de les noves tecnologies. Té com a eixos centrals iniciatives que, conjuntament amb el Gremi de Llibreters, s'han posat en marxa per primera vegada.	

Ajuts a la modernització de les llibreries

L'Institut Català de les Empreses Culturals disposa des del 2012 d'una línia específica de subvencions que té com a objectiu la modernització de la llibreria com a establiment obert al públic i la potenciació de la comercialització del llibre de fons. Amb aquestes premisses, es financen inversions que tenen una incidència especial en la implantació de les noves tecnologies.

730,8 milers
d'euros en
187 projectes de
modernització de
llibreries

Les ajudes a la modernització de llibreries han permès a 113 llibreries adequar les seves instal·lacions, adquirir nous programaris, béns i equipaments, o millorar la seva oferta. Al llarg d'aquests anys, un dels conceptes més sol·licitats ha estat la participació a Liberdrac, una experiència col·laborativa de venda de llibres electrònics.

Liberdrac

[Liberdrac](#) és una plataforma de comercialització de llibre digital liderada pel Gremi de Llibreters de Catalunya, amb el suport del Departament de Cultura. És un ecosistema integrat que permet l'accés a la lectura i la compra del contingut digital a través de múltiples dispositius: des de la web de venda de contingut digital, amb les aplicacions per a IOS i Android de lectura, des d'un lector de llibres electrònics propi o des del dispositiu de lectura Liberdrac. Amb la incorporació de les noves tecnologies els llibreters podran adaptar-se als temps actuals i als nous hàbits de consum cultural.

Libridata

La plataforma digital [Libridata](#) ha estat impulsada per la Cambra del Llibre de Catalunya, amb el suport del Departament de Cultura. Té com a objectiu la millora de l'eficiència i l'eficàcia de la cadena del llibre (impressors, editors, distribuïdors, llibreters). Així doncs, permet reduir costos i obtenir una informació de qualitat sobre la cadena de producció i distribució del llibre: és una àmplia graella d'informació sobre la disponibilitat, la venda i el comportament dels fons editorials al mercat.

Aquesta eina ofereix serveis de gestió de la informació per al conjunt dels professionals del sector, ja que posa en comú les dades de producció, distribució i venda de llibres a Catalunya. Permet la transmissió, l'elaboració i la consulta d'informació, segons les necessitats de llibreters, editors, distribuïdors i altres agents relacionats amb el sector del llibre, amb la transmissió i el control del tractament diari de dades i la seva visualització, i tot un servei de prestacions (cerca de títols, consulta de fitxes i disponibilitat, préstecs en biblioteques, vendes, etc.).

Diploma de Postgrau de Llibreria

El Gremi de Llibreters de Catalunya i la Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona han impulsat des del 2012 un nou postgrau específic per a la formació empresarial del personal que treballa a les llibreries, que té en compte el seu caràcter com a prescriptors del llibre i la lectura. En cada edició s'ofereixen 25 places, que l'any d'entrada en funcionament es van exhaurir. El postgrau, de caràcter professionalitzador, té un preu de 550 euros. L'ICEC ha participat econòmicament en l'impuls i el manteniment d'aquest postgrau, amb 65.000 euros en el període 2012-2014.

Conveni per a la promoció del llibre entre el Departament de Cultura i el Gremi de Llibreters de Catalunya

La col·laboració del Departament de Cultura amb el Gremi de Llibreters s'ha estès també a l'àmbit de les biblioteques, des d'on s'impulsa la venda de llibres a les llibreries. El conveni subscrit entre ambdues institucions té com a objectiu cooperar per fomentar la lectura i la promoció i difusió del llibre, dels escriptors i dels agents implicats en l'àmbit editorial, així com impulsar una experiència innovadora pel que fa als canals de venda de llibres.

En el marc del conveni, es potencia la compra i venda de llibres (en suport físic o digital) a les llibreries per part dels

usuaris de biblioteques a través d'un portal digital i amb l'assessorament dels professionals de les biblioteques. Els llibres comprats es lliuraran als usuaris a la biblioteca, llibreria o domicili en un termini d'entre 24 i 48 hores. També es promourà l'establiment de prestatgeries de les llibreries a les biblioteques que actuïn com a aparadors de reclam (de títols i d'agenda) de les llibreries de proximitat i com a botigues obertes als usuaris.

Aquest projecte s'ha articulat inicialment amb una prova pilot de compra venda de llibres per a tipificar totes les casuístiques, que ha implicat 16 biblioteques de 12 municipis del territori català. Posteriorment, s'implantarà a tot el territori. En el marc de l'acord, també s'implementarà l'accés a les biblioteques públiques tant de la plataforma Libridata com del portal de les llibreries catalanes Liberdrac, que permet la compravenda de llibres digitals des de les biblioteques públiques i la implementació amb el futur servei de préstec digital de les biblioteques.

Finalment, l'acord també preveu que les llibreries acullin esdeveniments i activitats organitzades per les biblioteques amb públics diversos com poden ser els joves o els membres de clubs de lectura, així com la possibilitat d'instaurar fires del llibre a les biblioteques.

BIBLIOTECATIVA

Objectiu Incrementar els usuaris i la lectura a les biblioteques

Actors Servei de Biblioteques del Departament de Cultura, Institució de les Lletres Catalanes, Espais Escrits - Xarxa de Patrimoni Literari Català

Les biblioteques públiques han estat fonamentals per democratitzar l'accés a la cultura. Impulsors de l'alfabetització ara fa un segle, les biblioteques han contribuït enormement a conservar la memòria col·lectiva i han estat clau en la cohesió social. El 2015 se celebra el centenari de l'aprovació per part de la Mancomunitat de Catalunya del Projecte de les biblioteques populars i, tot i que queda molta feina per fer, el balanç des de la restauració de la democràcia és molt bona.

El repte de futur és aconseguir que les biblioteques esdevinguin veritables centres culturals dinamitzadors de la cultura, a través de la seva funció prescriptora, tal com succeeix als països avançats del nostre entorn. Bibliotecativa té com a principal objectiu l'augment del nombre d'usuaris de les biblioteques, i per això s'han dut a terme actuacions tan importants com l'obertura de nous equipaments, la signatura d'acords amb el gremi de llibreters per establir sinergies entre les llibreries i les biblioteques, o la programació d'activitats com 10x10 on petites editorials donen a conèixer la seva feina.

Les biblioteques del Sistema de Lectura Pública cobreixen el 93,3 % de la població

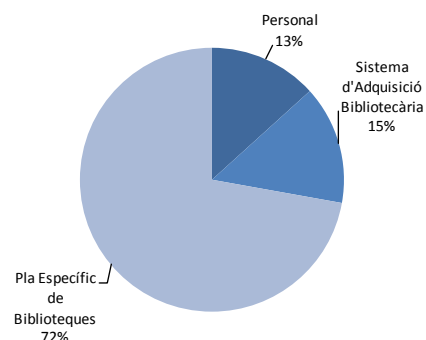
El Departament de Cultura impulsa l'ampliació, modernització i millora de la xarxa d'equipaments bibliotecaris, amb l'objectiu d'incrementar les dades d'ús de cada biblioteca i, en definitiva, de fer progressar tot el sistema en general. El Sistema de Lectura Pública de Catalunya té 381 biblioteques inscrites (de les quals 11 són bibliobusos), que permeten atendre un 93,3 % de la població.

La dotació en inversions i en personal del Departament de Cultura per a aquestes biblioteques ha ascendit a 33,1 milions d'euros en el període 2012-2014, distribuïts de la manera següent:

- 23,9 milions d'euros corresponen a la inversió en equipaments bibliotecaris amb fons del Pla específic de biblioteques.
- 4,8 milions d'euros s'han destinat a l'adquisició de llibres per a les biblioteques, a través del Sistema d'Adquisició Bibliotecària.
- 4,4 milions d'euros han estat transferits a l'Administració local per finançar despeses del personal bibliotecari.

Despesa en biblioteques del Sistema de Lectura Pública. 2012-2014. En %

l'atracció de nous públics a les biblioteques, específicament el públic adult interessat pel món del vi i la gastronomia. Per exemple, les activitats de tast de vins han atret públic d'entre 27 i 35 anys. Alhora, les activitats han contribuït a la difusió i promoció dels fons i serveis de les biblioteques. La segona edició ha comptat amb 196 activitats organitzades per 36 biblioteques i amb l'assistència de 2.984 persones.

Projecte 10x10: intercanvis entre els editors i els bibliotecaris

El [Projecte 10x10](#) va néixer el 2012 com un projecte pilot en què s'organitzen trobades dels editors amb els bibliotecaris, amb l'objectiu d'establir una comunicació directa entre les editorials i els professionals de biblioteques. Així, els editors, més enllà de les seves novetats, poden explicar als bibliotecaris la seva línia editorial, mentre que els bibliotecaris poden fer conèixer als editors les inquietuds del món de biblioteques, la recepció dels seus llibres i presentar-los suggeriments.

El 2012 el cicle va organitzar sessions a les ciutats de Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona i Tortosa i la participació d'11 editorials. Després de la bona acollida que va tenir la iniciativa i l'interès suscitat entre el món editorial, el 2013 s'ha reprès i ampliat el projecte, amb tres cicles més i sessions informatives o d'intercanvi a Barcelona, Girona, Lleida, Tarragona i Tortosa. Fins al moment, han participat en el projecte 64 segells editorials i uns 800 assistents.

Implantació d'eBiblio Catalunya, el sistema de préstec de llibre electrònic

Al juny del 2015 ha entrat en funcionament eBiblio Catalunya, un servei que vol garantir la descàrrega legal de continguts editorials digitals a les biblioteques catalanes. Impulsat pel Departament de Cultura, en col·laboració amb la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona, aquest nou servei compta amb una col·lecció inicial de 1.951 llibres electrònics en català i castellà, que s'anirà ampliant de forma progressiva. S'estima que es podran fer fins a 1,2 milions de préstecs digitals.

Préstec de llibres electrònics
eBiblio Catalunya

La plataforma ofereix als ciutadans una col·lecció de novetats editorials de diverses temàtiques: obres de ficció per a públic adult i per a públic infantil i juvenil, que inclouen còmic, narrativa, poesia i teatre, i obres de no-ficció per a públic adult i per a públic infantil i juvenil, que inclouen obres de ciències socials, desenvolupament personal, esports, informàtica, viatges, etc. D'aquesta manera es complementa l'oferta que les biblioteques públiques de Catalunya ja ofereixen en format físic: prop d'11 milions de llibres, 1,2 milions de documents de fons sonor i 1,3 de fons audiovisual.

2015, l'Any de les Biblioteques

A l'abril del 1914 es va constituir la Mancomunitat de Catalunya, la federació voluntària de les quatre diputacions de Catalunya. En l'àmbit de la cultura, la Mancomunitat va posar en marxa el primer sistema de biblioteques de l'Estat, que va ser aprovat el 1915. Amb motiu del centenari de l'assentament de les bases del sistema bibliotecari del país, a càrrec del polític i intel·lectual

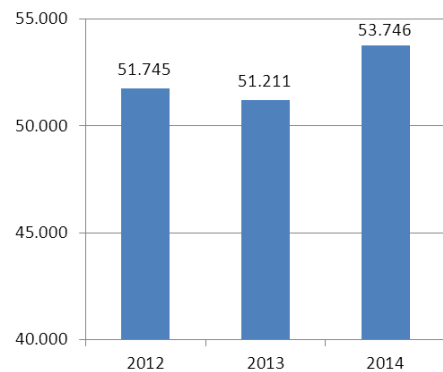

Entre el 2012 i el 2014, el conjunt de les biblioteques han organitzat més de 156.000 activitats de foment de la lectura, a les quals han assistit gairebé quatre milions de persones. De fet, el 2014 s'han organitzat un 34 % més d'activitats que el 2011, fet que ha permès diversificar els usos que la població fa de les biblioteques.

Globalment, el nombre de visites a les biblioteques ha oscil·lat entre els 24,8 i els 25,3 milions, dada de la qual resulta una ràtio força estable d'unes 3,3 visites per habitant a les biblioteques del Sistema de Lectura Pública de Catalunya.

Noves activitats per a la dinamització de les biblioteques, la captació de nous públics i el foment de la lectura

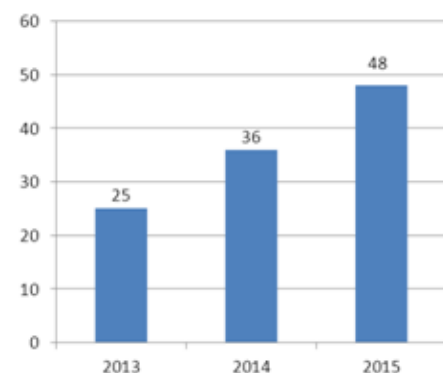
Activitats de foment de la lectura a les biblioteques del Sistema de Lectura Pública. 2012-2014.

Des del 2012, el Departament de Cultura ha impulsat nous projectes que han tingut com a objectiu la dinamització dels equipaments bibliotecaris mitjançant activitats que arrossegueu nous públics o que impulsen la participació dels més joves:

- **Concurs de BookTràilers**. Convocat per primer cop l'any 2013, consisteix en un concurs per animar els adolescents i joves a difondre el seus llibres favorits a través de clips publicitaris. Aquest premi té com a objectiu la promoció de la lectura entre aquests públics i fomentar el desenvolupament d'habilitats digitals, creatives i col·laboratives dels joves lectors (de 14 a 18 anys). En l'edició del 2013 s'hi han presentat 45 equips, amb un total de 134 concursants reunits per 24 biblioteques.
- **Verbaliada**. És un concurs que té per objectiu acostar els joves de 12 a 18 anys a les biblioteques públiques de Catalunya a partir d'una activitat de joc lingüístic amb la finalitat de fer viure la llengua com a font de plaer. Impulsat el 2013, el concurs es projecta arreu a través de la xarxa, torna a les biblioteques públiques i acaba en una Gran Final a l'Auditori de Barcelona. En l'edició del 2014 hi han participat 820 joves.
- **Biblioteques amb denominació d'origen** és una iniciativa sorgida el 2013 que té com a objectiu dinamitzar l'espai bibliotecari amb activitats i propostes que volen respondre a les diferents necessitats del territori i, com els bons vins, crear-se la seva pròpia denominació d'origen. El maridatge entre lletres i vins ha convocat any rere any diverses biblioteques públiques que s'han anat rellevant, mes a mes, com a aparadors de la seva denominació d'origen amb l'organització d'activitats diverses: vermut literari, clubs de lectura, música, tastos de vins, lectures en veu alta, exposicions, etc.

Biblioteques participants al projecte Biblioteques amb DO. 2013-2015.

Les biblioteques organitzadores de les activitats han valorat de forma molt positiva l'experiència, ja que ha dinamitzat l'espai bibliotecari i ha ampliat la xarxa dels seus col·laboradors. Un dels objectius clau ha estat

Eugeni d'Ors, el 2015 se celebra l'[Any de les Biblioteques](#).

Amb motiu d'aquesta commemoració, s'han plantejat diverses actuacions, com l'exposició «BiblioTec. Cent anys d'estudis i professió bibliotecària 1915-2015» al Palau Robert, que dóna a conèixer l'evolució d'aquesta institució d'ensenyament i la transformació d'una professió que s'ha adaptat als temps i a les necessitats del mercat. També s'ha plantejat un catàleg d'activitats commemoratives, dirigides a col·lectius d'infants, de joves o bé d'adults, entre molts altres projectes.

Font: Departament de Cultura

Data de publicació: Setembre de 2015

Edita: Gabinet Tècnic

ISSN: 2385-3255

Dipòsit legal: B 5700-2014

[Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0](#)
[No adaptada de Creative Commons](#)